

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

„ZASTOSOWANIE TEORII STABILNYCH ALOKACJI W PROJEKTOWANIU RYNKU PRACY Z UWZGLĘDNIENIEM ROLI INFORMACJI”

Problematyka alokacji zasobów pracy jako jedno z zagadnień analizowanych w ramach nauk ekonomicznych może być rozpatrywana w kilku ujęciach. Przykładowo, na poziomie przedsiębiorstwa jako przydział zasobów pracy do poszczególnych etapów procesu produkcji, czy też w ujęciu globalnym, jako badanie zależności pomiędzy popytem na pracę i podażą pracy oraz jako badanie czynników wpływających na te relacje. Można również badać kwestię dopasowania poszczególnych uczestników rynku pracy podzielonych na dwa rozłączne zbiory, tj. pracodawców oraz poszukujących pracy.

Do usprawnienia mechanizmów dopasowań zastosowanie znajduje teoria stabilnych alokacji. Sam proces ingerencji w struktury rynkowe, polegający na wdrażaniu zasad tej teorii, określany jest natomiast jako projektowanie rynków. Zagadnienie to częściowo wkracza w obszar dyskusji pomiędzy zwolennikami wolnego rynku, a ekonomistami reprezentującymi nurtu usprawiedliwiającego konieczność interwencji państwa.

Konieczność zwrócenia większej uwagi na procesy alokacji niewykorzystanych zasobów pracy stanowi uzasadnienie dla podjętej w pracy tematyki. Odpowiednie dopasowanie poszukujących pracy i pracodawców przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia frykcyjnego. Stabilne oraz efektywne dopasowanie osób poszukujących pracy i wakatów, niweluje dezorganizację na rynku pracy oraz przyczynia się do zwiększenia produkcji. W przypadku wyżej wymienionych problemów, zastosowanie znajdują narzędzia teorii gier, w szczególności teoria stabilnych skojarzeń.

Głównym celem rozprawy doktorskiej było rozpoznanie problematyki związanej z procesem alokacji zasobów pracy w Polsce oraz na tej podstawie opracowanie scentralizowanego mechanizmu, który odzwierciedlałby rzeczywisty proces dla tego typu alokacji. W rozprawie podjęto się omówienia problematyki alokacji zasobów pracy w kontekście rozwijającej się dziedziny nauk ekonomicznych, jaką jest projektowanie rynków. Jako nurt nauk ekonomicznych, w który wpisują się podnoszone zagadnienia, wybrano nową mikroekonomię, w szczególności model poszukiwań i dopasowań.

W części teoretycznej pracy zdefiniowano pojęcie rynku pracy oraz składające się na niego elementy. Przedstawiono dwa ujęcia, z perspektywy których rynek pracy może być analizowany, tj. ujęcie zasobowe i strumieniowe. Dokonano również analizy wybranych teorii ekonomicznych z perspektywy mechanizmów poszukiwań na rynku pracy. Omówiono podstawowe zagadnienia związane z problematyką alokacji zasobów pracy. Rozważania rozpoczęto od paretowskiej definicji alokacji optymalnej, następnie wymieniono ekonomiczne kryteria alokacji zasobów pracy. Dokonano również scharakteryzowania bezrobocia frykcyjnego, zwracając szczególną uwagę na jego przyczyny, mianowicie na niedopasowanie popytu na pracę i podaży pracy oraz na trudności w odnajdywaniu się na rynku pracy przez pracodawców i osoby poszukujące pracy.

Omówiono dwa narzędzia projektowania rynków pracy. Pierwszym z nich jest metoda eksperymentu ekonomicznego. Dokonując jej charakterystyki uwzględniono również krytykę tej metody. Drugą opisaną metodę stanowi teoria stabilnych alokacji. Zdefiniowano podstawowe pojęcia funkcjonujące w ramach tej teorii oraz dokonano przeglądu zastosowań krajowych i zagranicznych. Skupiono się na przeglądzie badań empirycznych, mających na celu poznanie właściwości algorytmu odroczonej akceptacji oraz wymieniono praktyczne zastosowania omawianej teorii.

W części praktycznej rozprawy scharakteryzowano trzy podstawowe elementy modelu poszukiwań i dopasowań opracowanego przez P.A. Diamonda, D.T. Mortensena oraz Ch.A. Pissaridesa (w skrócie DMP), przy czym największą uwagę skupiono na funkcji dopasowań. Na podstawie zgromadzonych danych ze statystyk masowych dokonano także estymacji funkcji dopasowań, uwzględniając zarówno zmienne zasobowe jak i strumieniowe. Ponadto, zbadano wpływ informacji w procesie poszukiwań i dopasowań na rynku pracy na szybkość kojarzenia poszukujących pracy i wakatów. Zaprezentowano również wyniki przeprowadzonych badań empirycznych. W tym celu omówiono założenia dla zaprojektowanego środowiska eksperymentalnego. Zdefiniowano zmienną eksperymentalną i zmienne od niej zależne. Przedstawiono także autorską propozycję mechanizmu dopasowań na rynku pracy.

Wyniki badań potwierdziły pierwszą hipotezę, mówiącą że zastosowanie mechanizmu dopasowania opartego na algorytmie odroczonej akceptacji, umożliwia odzwierciedlenie procesu alokacji zasobów pracy, uwzględniając przy tym główne założenia sformułowane w teorii rynku pracy. Potwierdzona została również hipoteza druga, traktująca o tym, iż spełnienie założeń teorii stabilnych alokacji przyczynia się do poprawy efektywności dopasowania na rynku pracy, mierzonej za pomocą makroekonomicznej funkcji dopasowań, a tym samym zmniejszenia bezrobocia frykcyjnego. Ponadto, zidentyfikowano istotną statystyczną zależność pomiędzy okresem poszukiwania pracy a pozyskiwaniem informacji z Internetu.

Ze względu na niewielkie zainteresowanie problematyką projektowania rynków pracy w Polsce, badania empiryczne zaprezentowane w niniejszej rozprawie posłużyć mogą za podstawę do dalszych studiów nad analizowanym zjawiskiem. W dobie niedopasowania strukturalnego popytu i podaży pracy, system alokacji zasobów pracy byłby znacznym ułatwieniem, zarówno dla osób poszukujących pracy jak i pracodawców. Dotychczas opracowane podwaliny teoretyczne, jak i doświadczenia funkcjonujących już systemów, przyczyniłyby się do wdrożenia takiego systemu.

Słowa kluczowe: rynek pracy, teoria stabilnych alokacji, model poszukiwań i dopasowań.